

باز سازی ردباهای لس-پالتو سل متعلق به عصر پلیستوسن تحتانی در جنوب شرقی دریاچه خزر واقع در استان گلستان

دکتر عباس پاشائی-اول
استاد باز نشسته دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

خلاصه:

J.Buraczynk, J.,Butrym, J.,Lubin (1987) این قسمت بر اساس نتایج حاصله از مطالعات انجام شده توسط سن یابی شده بكمک متند -TL در بخش جنوبی در ه رودخانه راین در اروپای مرکزی کلا به عصر یخبدان ریس و بین یخبدان هولشتاین همراه با دوره های یخبدان گونس و میندل به ترتیب متعلق به ۱۲۷-۲۸۷ و ۵۱۳-۲۸۷ و ۵۱۳-۶۹۰-۹۸۰ هزار سال قبل تقسیم میگردد که بر اساس شواهد موجود کاملا با چگونگی تغییرات شرایط جوی در سواحل جنوبی در یای خزر نیز مطابقت دارد.

در حالیکه در مورد بررسی تغییرات شرایط جوی در عصر پلیستوسن فوقانی هیچیک از دیواره های چهار گانه مورد مطالعه به تنهائی نمیتوانستند همه تغییرات شرایط جوی آن عصر را شامل گردند در اینحالت دیواره صدا و سیما به تنهائی شاهدی بر همه رویدادهای یخچالی و خاشیه یخچالی شواحل جنوبی دریاچه خزر در این کمنطقه میباشد.

اولین شاهد بر صحبت این مدعی و بر اساس نتایج حاصله از مطالعات انجام شده در دره رودخانه راین یک لایه کلوبالی با بافت سنگین میباشد که در حدود ۱۶۰ هزار سال قبل در حد فوقانی عصر یخبدان ریس در منطقه تشکیل شده و عینا در مقطع صدا و سیما در جنوب گرگان نیز دیده میشود که بر روی آن ثبت شرایطی گرم و مرطوب شبیه عصر بین یخبدان - ام - خاکهای مشابه آن عصر و همراه با افقهای **Bt-Ck-C** با رنگ قهوه ای روشن و در بخش فوقانی عصر یخبدان ریس تشکیل گردیده است. در زیر لایه کلوبالی فوق دوپروفیل دیگر (**P12-P13**) با رنگ قهوه ای متمایل به قرمز و قهوه ای در افقهای **Bt**- شکل گرفته استکه کلا عصر یخبدان ریس را به ترتیب در ۱۲۷-۱۸۵ و ۲۲۵-۲۲۵ هزار سال قبل را نمایندگی مینمایند. در بخش زیرین پروفیلهای فوق الذکر مجددا سه پروفیل دیگر متعلق به عصر بین یخبدان هولشتاین دیده میشود که بر خلاف عصر یخبدان ریس دیگر حالت افقی وارام را نداشته بلکه با باشبیه تن بطرف بالا و درجه شمال حرکت مینماید که خود نشانی بر دوره نا آرام هولشتاین میباشد. رنگ افق - **Bt** آنها از بالا پایین به ترتیب **4/4-5YR 5/4-7,5YR 5/4-7,5YR 5/4** یا قهوه ای متمایل به قرمزی و قهوه ای میباشد که آنهم نشاندهنده شرایطی گرم و مرطوب در زمان تشکیل آنها میباشد.

همه این پنج پروفیل به بهترین وجهی در ادامه این مقطع بطرف جنوب و با همه آثار پری گلاسیالی و شامل رگه های مواج سولیفلاکسیون و گوه ها و کیسه های یخی دیده میشود که نشانی بر حد اقل موقعیت حاشیه یخچالی ویا یخچالی آنها میباشد. بالاخره وجود یک مقطع مثلثی شکل با قاعده ای بطرف جنوب استکه در این محل برای اولین بار توسط اینجانب شناسائی شده و نشاندهنده آثار چهار پیش روی یخچالی همراه با خاکهای ئی به رنگ **7.5YR 5/4**

یا قهوه ای میباشد که نشانی بر شرایط گرم و مرطوب در دوره های بین یخبدان آنها است میباشد. پیدیده دیگری که آنهم برای اولین بار در این محل و توسط اینجانب شناسائی شده است آثار تکتونیکی استکه از برخورد زبانه های یخچالی فوق الذکر با دیواره لسی مقابله بوجود آمده و آنرا در حدود سه متر و به عمق یکصد متر از جاکنده است که خود نشانی بر عظمت نیروئی میباشد که بر این دیواره وارد گردیده است. بالاخره پس از پشت سر گذاردن پروفیلهای **P11-P13** متعلق به عصر یخبدان ریس و پروفیلهای **P14-P16** متعلق به عصر بین یخبدان هولشتاین و پروفیلهای **P17-P20** متعلق به عصر

یخندان گونس و میندل با دوپرفیل دیگر که بر روی سنگهای آهکی بستری تشکیل شده اند روبرو میشویم که با رنگ ۷.۵YR 5/4 یا قهوهای تیره و بافتی لمی- رسی همراه با شکافهای انقباضی عمیق در بستر این دیواره و بر روی سنگ مادری تشکیل گردیده اند.

کلمات کلیدی: لایه کلویالی سنگین بافت - عصر یخندان ریس - عصر بین یخندان هولشتاین - عصر یخندان گونس و میندل - خاکهای سیاه و سنگین آهکی یا ورتی سولس.